

Kinh tế Sài Gòn

Tạp chí của UBND TP. Hồ Chí Minh

www.thesaigontimes.vn

Năm thứ 36 ■ ISSN:0868-3344

Số 2-2026 (1.830) ■ 8-1-2026

Giá: 25.000 ĐỒNG

**TĂNG TRƯỞNG GDP VIỆT NAM
PHỤ THUỘC NHIỀU VÀO NGÀNH ĐIỆN**

Ảnh: N.K

GHI NHẬN

- 10 Cục trưởng cục chuyển đổi số quốc gia:
"Bê nguyên" quy trình giấy rườm rà lên
môi trường số, đó không phải là
chuyển đổi số! Quốc Ngọc
- 12 Báo cáo Triển vọng đô thị hóa thế giới
năm 2025: Việt Nam cần thích ứng gì?
Huỳnh Thế Du
- 14 Mưa lũ miền Trung và khoảng trống
bảo hiểm trên biển Phạm Đăng Khoa

Ý KIẾN

- 1 Văn bản pháp luật nên hết sức rõ ràng

NHẬT KÝ TRỰC TIN

- 8 Hoàn thành mục tiêu kép trong một năm không "để thờ"
An Nhiên

THEO DÒNG THỜI SỰ

- 16 Bạn có đang an toàn trong kỷ nguyên IoT?
Mai Nguyễn Dũng - Nguyễn Trung Tín, *khoa Luật, Đại học Kinh tế TP HCM*
- 18 Sở hữu trí tuệ xanh và cuộc dịch chuyển của quyền lực
cạnh tranh Nguyễn Trung Tín, *khoa Luật, Đại học Kinh tế TP HCM*

DOANH NHÂN & DOANH NGHIỆP

- 21 Bao giờ hết cảnh người bệnh bị "bán đứng"? Ricky Hồ
- 24 Bệnh viện lúng túng trong chuyện bảo vệ dữ liệu
bệnh nhân LS. Nguyễn Văn Phúc, *Công ty Luật TNHH HM&P*
- 26 Dữ liệu gương mặt và giọng nói bị lộ hậu quả sẽ
khôn lường Song Nghi
- 27 Quản lý thuế cá nhân kinh doanh cần đơn giản và dựa trên
dữ liệu Thái Mạnh Cường
- 30 "Tài trợ của bên thứ ba" trong giải quyết tranh chấp đầu tư:
Một phương thức giảm rủi ro tài chính khi làm ăn với
châu Âu Nguyễn Mai Phương - Vũ Thiên Kiều,
Công ty Luật TNHH Global Vietnam Lawyers

“TÀI TRỢ CỦA BÊN THỨ BA” TRONG GIẢI QUYẾT TRANH CHẤP ĐẦU TƯ: MỘT PHƯƠNG THỨC GIẢM RỦI RO TÀI CHÍNH KHI LÀM ĂN VỚI CHÂU ÂU

Với đặc trưng vừa mang tính chất đầu tư sinh lợi, vừa là sự hỗ trợ tài chính cho các bên tham gia tranh chấp, tài trợ của bên thứ ba đang dần trở thành một công cụ quan trọng trong hoạt động kinh doanh và giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế.

NGUYỄN MAI PHƯƠNG - VŨ THIÊN KIỀU ^(*)

Vào ngày 30-6-2019, Việt Nam đã đánh dấu một bước tiến quan trọng trong tiến trình hội nhập kinh tế thế giới khi cùng với Liên minh châu Âu ký Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - Liên minh châu Âu (EVFTA) và Hiệp định Bảo hộ đầu tư (EVIPA). EVFTA đã có hiệu lực từ ngày 1-8-2020 còn EVIPA thì, theo quyết định của Tòa án Liên minh châu Âu, sẽ có hiệu lực khi được Quốc hội của tất cả các nước thành viên Liên minh châu Âu và của Việt Nam phê chuẩn.

Đáng chú ý, khi EVIPA có hiệu lực, cơ chế “tài trợ của bên thứ ba” (*third-party funding*), được quy định cụ thể tại điều 3.28 của Chương 3 EVIPA, có thể được các nhà đầu tư Việt Nam sử dụng như một phương thức để giảm thiểu rủi ro về tài chính trong quá trình giải quyết vụ tranh chấp mà nhà đầu tư đó là một bên tranh tụng.

Một số điều cần biết về “Tài trợ của bên thứ ba”

“Tài trợ của bên thứ ba” tuy mới được nhận diện như một lĩnh vực riêng biệt trong thời gian gần đây, nhưng thực chất không phải là khái niệm xa lạ trong diễn đàn đầu tư và giải quyết tranh chấp trên thế giới. Với đặc trưng vừa mang tính chất đầu tư sinh lợi, vừa là sự hỗ trợ tài chính cho các bên tham gia tranh chấp, tài trợ của bên thứ ba đang dần

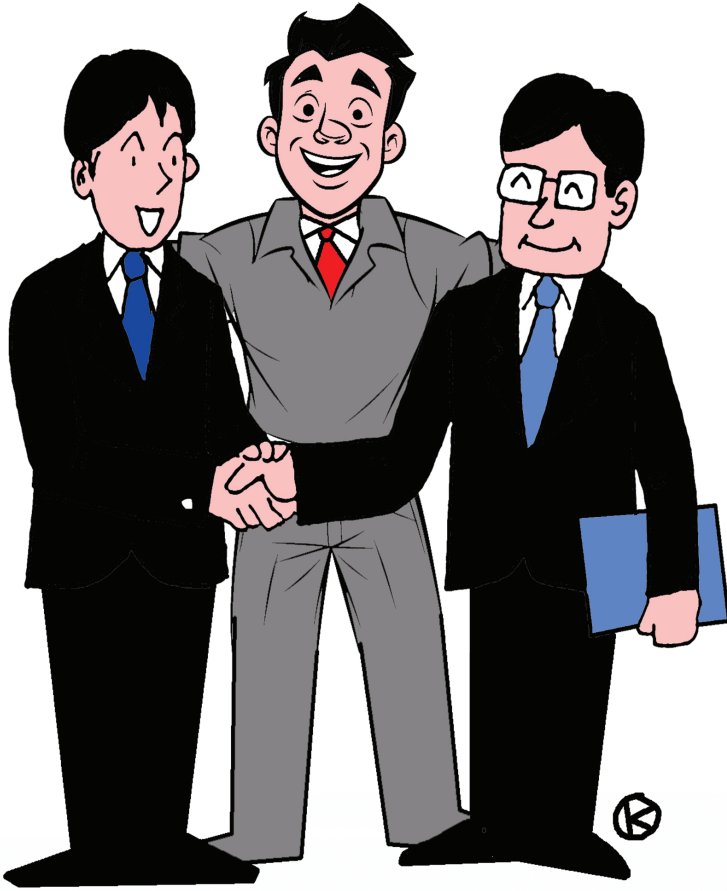
trở thành một công cụ quan trọng trong hoạt động kinh doanh và giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế. Thế nhưng, ở góc độ quốc nội, khái niệm này vẫn còn khá mới mẻ, chưa được quy định rõ ràng trong hệ thống pháp luật Việt Nam và chưa phổ biến rộng rãi.

“Tài trợ của bên thứ ba” theo EVIPA là gì? Theo điều 3.28 Chương 3 EVIPA một bên sẽ được xem là bên thứ ba tài trợ nếu: (i). Không là một bên trong hoặc có liên quan đến tranh chấp; (ii). Ký kết thỏa thuận tài trợ chi phí tố tụng cho một bên trong tranh chấp (Thỏa thuận tài trợ); (iii). Được nhận lại một khoản thù lao nếu bên nhận tài trợ thắng kiện.

Bên thứ ba tài trợ có thể là những ai? Họ thường là các tổ chức tài chính chuyên biệt, quỹ đầu tư, ngân hàng, tổ chức tín dụng, công ty bảo hiểm hoặc chính công ty mẹ, công ty con của bên tranh chấp hoặc công ty đầu tư hoạt động trong lĩnh vực tài trợ kiện tụng và trọng tài. Ví dụ: Burford Capital, Omni Bridgeway, Harbour Litigation Funding, Longford Capital, Aon,...

Khoản thù lao có thể là gì? Khoản thù lao của bên thứ ba tài trợ phụ thuộc trực tiếp vào kết quả giải quyết tranh chấp. Các hình thức thù lao phổ biến bao gồm: một khoản cố định, một phần giá trị bồi thường, một tỷ lệ phần trăm trên số vốn tài trợ, hoặc sự kết hợp giữa các hình thức này. Trong thực tiễn trọng tài quốc tế, lợi nhuận của nhà tài trợ thường dao động từ 15-50% số tiền thu hồi⁽¹⁾, hoặc khoảng ba lần số vốn đã đầu tư, tùy theo mức nào cao hơn. Nếu vụ việc thất bại, bên nhận tài trợ không có nghĩa vụ hoàn trả, và nhà tài trợ sẽ chịu rủi ro mất toàn bộ (hoặc phần lớn) khoản đầu tư.

Mô hình tài trợ của bên thứ ba: Việc cấp tài chính cho một bên tranh chấp có thể được thể hiện bằng một trong nhiều phương thức thay thế có thể kể đến như: (i). Bảo hiểm rủi ro kiện tụng. Tùy vào cấu trúc bảo hiểm, phạm vi bảo hiểm có thể bao gồm chi phí và phí pháp lý của chính người được bảo hiểm (đương sự trong tranh chấp) và/hoặc trách nhiệm tiềm tàng của người được bảo hiểm đối với chi phí và phí pháp lý của đối phương (bên đối tụng của đương sự) nếu

không thắng kiện⁽²⁾. (ii). Tài trợ theo khoản vay truyền thống, hỗ trợ tài chính doanh nghiệp, đầu tư dựa trên vốn cổ phần, hoặc một mô hình lai giữa các hình thức này. Theo đó, nhà tài trợ có thể là công ty mẹ, cổ đông công ty, tổ chức tài chính, ngân hàng... (iii). Phí thành công (*contingency fee*). Luật sư có thể đóng vai trò nhà tài trợ khi nhận thù lao theo cơ chế phí thành công của phán quyết (tức, không thắng - không thu phí). Thông thường, khách hàng sẽ tự chi trả chi phí tố tụng, còn luật sư sẽ lấy thù lao cho công việc của mình từ phí thành công của phán quyết. Trong một số trường hợp, luật sư còn chi trả toàn bộ chi phí tố tụng cho khách hàng để nhận mức phí thành công cao hơn.

Một số vấn đề pháp lý cần lưu ý khi giao kết Thỏa thuận tài trợ

Luật áp dụng điều chỉnh Thỏa thuận tài trợ. Do “tài trợ của bên thứ ba” không phải là khái niệm được quy định rõ ràng và rộng rãi trên thế giới, các nhà tài trợ và các bên nhận tài trợ Việt Nam nên cân nhắc lựa chọn pháp luật áp dụng đối với Thỏa thuận tài trợ - tùy theo mô hình và bản chất tài trợ - là pháp luật của một quốc gia có cơ chế bảo vệ mình bạch để đảm bảo quyền lợi của mình với tư cách nhà tài trợ hoặc bên nhận tài trợ.

Tiêu chí chọn nhà tài trợ. Khi chọn nhà tài trợ, nhà đầu tư cần xác định rõ các tiêu chí như năng lực tài chính, uy tín, kinh nghiệm phù hợp với vụ việc tranh chấp. Ngoài ra, tùy vào luật áp dụng điều chỉnh Thỏa thuận tài trợ, nhà đầu tư nên lưu ý một số tiêu chí có thể ghi nhận trong Thỏa thuận tài trợ, chẳng hạn như yêu cầu về vốn tối thiểu của nhà tài trợ và quyền được thuê luật sư xem xét Thỏa thuận tài trợ trước khi ký kết.

Công bố thông tin của nhà tài trợ⁽³⁾. Để hạn chế rủi ro phát sinh “xung đột lợi ích” khi có sự xuất hiện của nhà tài trợ - một bên thứ ba nằm ngoài tranh chấp - EVIPA yêu cầu các bên tranh chấp phải thông báo đến các bên và Hội đồng Trọng tài về sự hiện hữu và bản chất của Thỏa thuận tài trợ, kèm theo tên và địa chỉ của nhà tài trợ.

Bảo mật thông tin của vụ việc. EVIPA không có bất kỳ quy định nào về vấn đề bảo mật thông tin của vụ việc đối với bên thứ ba tài trợ. Do đó, nhà đầu tư nên cân nhắc bổ sung nghĩa vụ bảo mật thông tin của vụ việc đối với nhà tài trợ trong tại Thỏa thuận tài trợ để bảo vệ quyền và lợi ích của mình.

Lời kết

Nhìn chung, sự xuất hiện của “tài trợ của bên thứ ba” theo EVIPA một mặt có thể được xem là “cơ hội” mở ra cho hoạt động tài trợ - nhận tài trợ trong tranh chấp, cũng như mở ra một kênh đầu tư mới cho kinh tế Việt Nam. Mặt khác, sự xuất hiện này cũng tiềm ẩn nhiều rủi ro nếu nhà đầu tư Việt Nam chưa hiểu rõ về quyền lợi đáng có cũng như nghĩa vụ mình phải tuân thủ. Đối diện với thách thức như vậy, điều quan trọng đối với các doanh nghiệp, nhà đầu tư tại Việt Nam là cần chủ động thích ứng và đón nhận sự đổi mới đó.

⁽¹⁾ Công ty Luật TNHH Global Vietnam Lawyers

⁽²⁾ Civil Justice Council, Review of Litigation Funding – Interim Report (2025), Phần 4, Mục B, trang 37-47, truy cập tại <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2024/10/CJC-Review-of-Litigation-Funding-Interim-Report.pdf>

⁽³⁾ International Council Commercial Arbitration, Report of the ICCA-Queen Mary Task Force on Third-Party Funding in International Arbitration (2018), Chương 2 – Khái quát về Tài trợ Tranh chấp, trang 33-34, truy cập tại https://cdn.arbitration-icca.org/s3fs-public/document/media_document/Third-Party-Funding-Report%20.pdf

⁽⁴⁾ Theo Điều 3.37 Chương 3 EVIPA.